

امکانات و ویژگی‌ها

حسابداری
دولتی

تغییرات نظام حسابداری بخش عمومی و پروتکل های سنما و سنا

نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد نقدی

سنما نسخه ۱

سنا نسخه نقدی

۱۳۹۳

نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد نقدی

سنما نسخه ۱ اصلاحیه ۳

سنا نسخه نقدی

۱۳۹۴

نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد تعهدی (ویرایش اول)

سنما نسخه ۲ با رویکرد تعهدی

سنا نسخه نقدی

۱۳۹۵

نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد تعهدی (ویرایش دوم)

سنما نسخه ۲/۱ اصلاحیه ۳ با رویکرد تعهدی

سنا نسخه تعهدی (ویرایش اول)

نظام حسابداری بخش عمومی از ابتدای سال ۱۳۹۴ دستخوش تغییرات بنیادی گردید. اصلی ترین تغییر، حرکت از نظام مالی نقدی به سوی نظام مالی تعهدی است. پروتکل های سنا و سنما نیز، همگام با آن دستخوش تغییرات اساسی شدند.

ارگان ها، سازمان ها و شرکت های دولتی نیز همانند سایر موسسات تجاری، در راستای انجام هر چه بهتر وظایف خود و پاسخگویی دقیق تر به نهادهای نظارتی، نیازمند اطلاعات به هنگام مالی می باشند. از طرف دیگر به دلیل وجود جزئیات متعدد مورد توجه در زمان شناسایی و ثبت رویدادهای مالی و تغییرات احتمالی قوانین و بخشنامه ها، استفاده از نرم افزار حسابداری دولتی منعطف و قابل گسترش ناگزیر خواهد بود.

در همین راستا شرکت نرم افزار و سخت افزار ایران (نوسا) با بیش از ربع قرن تجربه و تعامل بهینه با مشاوران کارآمد حوزه مالی، نسل جدید نرم افزار حسابداری نوسا را با تکیه بر تجربه موفق تولید و ارائه سه نسل قبلی، به عنوان ابزاری توانمند و حرفه ای در حوزه نرم افزارهای تعهدی دولتی عرضه نموده است. شایان ذکر است شرکت نوسا به عنوان یکی از محدود شرکت های نرم افزاری دانش بنیان، دارای رتبه ی یک شورای عالی انفورماتیک نیز می باشد. در این گفتار کوتاه از ذکر امکانات بدیهی که تمامی نرم افزارهای مالی از آنها برخوردارند خودداری کرده و به معرفی برخی از امکانات بارز این سیستم اکتفا خواهیم کرد.

مروری بر "نظام حسابداری بخش عمومی" و تغییرات آن

نظام حسابداری بخش عمومی مجموعه ای از مفاهیم، مفروضات و استانداردها، ساختار و تشکیلات بخش مالی، فهرست حسابها، روش گردش عملیات، کدگذاری مراکز هزینه، دستورالعمل های حسابداری، نحوه رسیدگی و گزارش گیری مالی و مدیریتی است که برای استفاده توسط نهادهای سازمان ها، موسسات و شرکت های دولتی و متعلق به بخش عمومی طرح و اجرا شده است. این نظام از ابتدای سال ۱۳۹۴ دستخوش تغییرات بنیادی گردید. اصلی ترین تغییر، حرکت از نظام مالی نقدی به سوی نظام مالی تعهدی است. نظام جدید بر مبنای تعهدی استوار است؛ مبنایی که بر اساس آن معاملات و سایر رویدادها در زمان وقوع (و نه فقط در زمان دریافت یا پرداخت وجه نقد) شناسایی و در اسناد و مدارک حسابداری ثبت می شود و در صورت های مالی دوره مربوط انعکاس می یابد. تغییرات ساختاری دیگری نیز از قبیل تغییر در طول مدت دوره مالی بخش های جاری و عمرانی، استفاده از ساختار حساب مشترک برای اعتبارات جاری و تملک اعتبارات سرمایه ای و نیز تغییر در فرمت ارائه صورت های مالی در این نظام به وجود آمده اند.

از طرف دیگر وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور، در راستای انجام وظایف نظارتی خود، در چند سال اخیر اقدام به تدوین پروتکل های استاندارد جهت دریافت اطلاعات مالی سازمان ها و نهادهای دولتی و عمومی نموده اند. پروتکل مربوط به سامانه نظارت الکترونیکی دیوان محاسبات کشور موسوم به سنا و پروتکل مربوط به تبادل الکترونیکی صورت های مالی موسوم به سنما نیز، همگام با تغییرات استانداردهای حسابداری بخش عمومی، دستخوش تغییرات اساسی شدند.

واضح است که پشتیبانی از این نظام جدید نیازمند اعمال تغییرات در ساختار داده ها و پیاده سازی امکانات جدید در نرم افزارهای مالی مورد استفاده توسط بخش عمومی است. امکاناتی که توانایی پوشش تغییرات احتمالی بعدی این نظام را نیز داشته باشد. زیرا با توجه به جوان بودن این نظام و استانداردها و شیوه های اجرایی مربوط به آن، اعمال تغییرات آن در سال های آتی دور از ذهن نخواهد بود. کما اینکه در سال ۱۳۹۵ شاهد ارائه نسخه جدید نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد تعهدی، همچنین نسخه ۲،۱ پروتکل سنما و نسخه یک پروتکل سنا با رویکرد تعهدی بودیم.

- تبادل اطلاعات با سایر سیستم های مکانیزه تحت قالب های استاندارد XML و Excel
- اخذ گزارش های متنوع از سیستم با رویکرد جستجو و تحلیل و امکان محدود کردن گزارش به شرایط دلخواه، محدوده خاص (محدوده زمانی، زیرسیستم های گوناگون، بخش ها و انواع سند) و مرتب سازی گزارش بر اساس اولویت های مورد نظر کاربر
- تعیین گزینه ها و مقادیر پیش فرض به منظور سهولت در امر کاربری سیستم توسط هر کاربر
- اخذ گزارش های ماتریسی متنوع و هدفمند از ترکیب حساب و تفصیلی، حاوی رخدادهای مالی تمام زیرسیستم ها
- صدور اطلاعات گزارشات با قالب های Excel, QRP, EMF, HTML, PDF و امکان ارسال آن ها توسط سیستم ارسال ایمیل

امکانات نسل جدید نرم افزار حسابداری نوسا جهت پوشش نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد تعهدی

همانگونه که در بخش اول اشاره شد، تغییرات به وجود آمده در نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد تعهدی وجود ساختار اطلاعاتی متفاوتی را اجتناب ناپذیر نمود. به همین جهت شرکت نوسا با افزودن مفاهیم و ابزارهای تازه ای به سیستم مالی یکپارچه نوسا، ضمن پاسخگویی به نیازهای امروز نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد تعهدی، توانایی پوشش تغییرات آتی این نظام را نیز خواهد داشت.

اهم این تغییرات را در ادامه مرور خواهیم کرد:

- **فیلدهای اطلاعاتی جدید در حساب ها و تفصیلی ها به منظور حفظ داده های جدید و امکان تعریف و استفاده از سی برچسب برای حساب ها:** این برچسب ها برای طبقه بندی اطلاعات و ارائه فایل های صادره سنا و سناما بکار می روند.
 - **تعریف و استفاده از پانزده برچسب برای رخدادهای مالی:** این برچسب ها همانند تفصیلی ها، گونه ای از تعیین مشخصات رخدادهای صورت شناور را میسر می کنند. برچسب های رخدادهای، علاوه بر طبقه بندی اطلاعات و ارائه فایل های صادره، برای تحلیل داده ها (تفکیک آنها به صورت سرجمع با مبنای دلخواه) نیز قابل استفاده خواهند بود.
 - **کنترل مانده، ترکیب دلخواه از حساب، تفصیلی ها و برچسب ها به منظور کنترل های مربوط به حساب های بودجه ای**
 - **سیستم متمرکز تولید گزارشات خاص به منظور ارائه گزارشات اختصاصی مانند سنا و سناما در غالب فرمت های مورد نیاز**
- این امکانات به جای توجه به یک راه حل نهایی و قطعی برای وضعیت موجود، جهت فراهم نمودن ابزار و امکانات لازم برای پیاده سازی راه حل هایی از این دست ایجاد شده اند. به بیان ساده تر، با در اختیار داشتن مجموعه امکانات و ابزارهای فوق به طور خاص: درخت حساب ها و تفصیلی های بیست سطحی، با امکان تخصیص سی برچسب به هر حساب و امکان درج یک حساب، پنج تفصیلی شناور و پانزده برچسب رخدادهای، در هر سطر سند امکان ثبت و نگهداری رخدادهای مالی سازمان و شرکت را به شکل مورد نظر شیوه نامه های اجرایی نظام جدید فراهم و اطلاعات و گزارشات مالی مورد نیاز مدیران و همکاران و نهادهای نظارتی نیز در دسترس خواهد بود.

با امکان درج یک حساب، پنج تفصیلی شناور و پانزده برچسب در هر رخدادهای مالی امکان ثبت و نگهداری رخدادهای مالی سازمان مبتنی بر شیوه نامه های اجرایی نظام جدید در دسترس خواهد بود.

مروری بر امکانات سیستم مالی یکپارچه نوسا جهت پوشش نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد تعهدی

سیستم مالی یکپارچه نوسا با پشتوانه تولید و عرضه دو نسل قبلی نرم افزارهای حوزه مالی و سابقه قریب به سه دهه تعامل نزدیک با کارشناسان حوزه مالی و فناوری اطلاعات، با ساختاری منعطف تولید و در حال گسترش است. مجموعه نرم افزارهایی که بصورت یکپارچه با یکدیگر در تعامل بوده و سیستم مالی یکپارچه ای را بوجود می آورند که توانایی پوشش نیازهای حوزه های مختلف سازمان را داراست. با توجه به گستردگی مفاهیم، ابزارها و امکانات موجود در این سیستم، تنها اشاره ای کوتاه به امکانات بارز آن خواهیم نمود. با مراجعه به بروشورهای معرفی سیستم مالی یکپارچه نوسا می توانید به شکل کامل با سیستم فوق آشنا شوید.

اهم ویژگی ها و امکاناتی که بصورت مشترک در تمام این مجموعه نرم افزارها در دسترس هستند را در ادامه مرور خواهیم کرد:

- قابلیت اتصال به سرور از طریق شبکه داخلی و یا شبکه های گسترده همچون اینترنت به منظور پوشش پراکندگی جغرافیایی استفاده کنندگان
- ایجاد چندین سیستم اطلاعاتی مستقل و راهبری هر یک از آن ها به صورت موازی تنها با یک نسخه از سیستم مالی یکپارچه نوسا
- استفاده از مفهوم بخش به منظور نگهداری همزمان اطلاعات مالی واحدهای سازمانی و یا شعب یک سازمان در یک پایگاه اطلاعاتی با حفظ استقلال عملکرد و همچنین امکان دسترسی به اطلاعات کل واحدها و یا شعب به صورت همزمان برای کاربران ارشد

با ساختار حساب ها و تفصیلی های درختی با دارا بودن ۲۰ سطح طبقه بندی و قابلیت تعریف ۹ رقم زیرگروه برای هر سطح با امکان تخصیص سی برچسب به هر حساب محیطی کاملا منعطف جهت پیاده سازی نظام جدید در اختیار خواهد بود.

- پشتیبانی از چندین سال مالی به صورت پیوسته در یک سیستم اطلاعاتی با امکان ثبت خودکار سند افتتاحیه، اختتامیه و سود و زیان هر سال مالی
- ارائه گزارش های تجمعی از چندین سال مالی با امکان حذف اسناد اختتامیه و افتتاحیه سال های متوالی به منظور اخذ گزارش های تجمعی بدون گردش های تکراری
- استفاده از واحدهای ارزی مختلف در کنار واحد اصلی سیستم و کنترل تفاوت ناشی از تغییر نرخ ارز در قالب گزارش های کاربردی
- تعریف انواع فرم های نمایشی و چاپی بنا بر نیاز کاربر و همچنین امکان تغییر فرم های نمایشی و چاپی به زبان دلخواه
- اخذ گزارش های آماری، تحلیلی و مقایسه ای از سیستم و تهیه نمودارهای مختلف متناظر با گزارش های اخذ شده
- ساختار درختی با دارا بودن ۲۰ سطح طبقه بندی و قابلیت تعریف ۹ رقم زیرگروه برای هر سطح به منظور تعریف کدینگ حساب ها و تفصیلی ها
- تصفیه رخدادهای و مغایرت گیری خودکار بانکی و ذخیره صورت مغایرت حاصله
- ارائه صورت های مالی اساسی قابل انطباق به همراه یادداشت های توضیحی
- وجود ارتباط منسار بین گزارش های سیستم و همچنین امکان احضار اجزاء تشکیل دهنده هر گزارش به اشکال مختلف تا جزئی ترین سطح ممکن (سطر سند مربوط به زیرسیستم تولیدکننده رخدادهای مالی) بدون نیاز به خروج از گزارش ابتدایی
- تعریف سطوح دسترسی کاربران، به تفکیک و بر اساس جزئی ترین امکانات هر یک از زیرسیستم ها

برچسب‌های حساب

ماهیت منابع

- ۱. درآمد
- ۲. واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
- ۳. واگذاری دارایی‌های مالی

فصول هزینه

- ۱۰۰۰۰۰. جبران خدمات کارکنان
- ۲۰۰۰۰۰. استفاده از کالاها و خدمات
- ۳۰۰۰۰۰. هزینه‌های اموال و دارایی
- ۴۰۰۰۰۰. یارانه
- ۵۰۰۰۰۰. کمک‌های بلاعوض
- ۶۰۰۰۰۰. رفاه اجتماعی
- ۷۰۰۰۰۰. سایر هزینه‌ها
- ۸۰۰۰۰۰. مصرف سرمایه‌های ثابت

فصول تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

- ۱۱۰۱۰۰. ساختمان و مستحقات
- ۱۱۰۲۰۰. ماشین‌آلات و تجهیزات
- ۱۱۰۳۰۰. سایر دارایی‌های ثابت
- ۱۲۰۱۰۰. اقلام گران بها
- ۲۱۰۰۰۰. زمین
- ۲۲۰۰۰۰. سایر دارایی‌های تولید نشده

حساب‌ها

تدوین يك سطر

کد حساب

شخص / مرکز هزینه

ردیف بودجه

نوع منبع یا درآمد

نوع سایر منابع

مشخصات درآمد

سالجاری / متمم / سنواتی

طبقه‌بندی دارایی

موضوع بدهی

مبلغ بدهکار

مبلغ بستانکار

شرح عملیات

برچسب‌های رخداد

نوع منبع یا درآمد

- ۱. عمومی
- ۲. اختصاصی
- ۳. سایر

نوع سایر منابع

- ۱. هدایا و کمک‌های بلاعوض
- ۲. تنخواه‌گردان دریافتی از سایر واحدها
- ۳. درآمد خانه‌های سازمانی
- ۴. سایر

سال جاری / انتقالی

- ۱. سال جاری
- ۲. دوره متمم
- ۳. سنواتی

معماری سیستم حسابداری دولتی

با در اختیار داشتن ساختار حساب‌های بیست سطحی، با قابلیت اختصاص سی برچسب حساب برای تفکیک حساب‌های عملیاتی، همچنین امکان درج پنج تفصیلی شناور و ۱۵ برچسب رخداد در هر سطر سند و امکان تفکیک و تحلیل رخدادهای به همگی این جزئیات، یک ساختار باز، منعطف و قابل گسترش برای پیاده‌سازی نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد تعهدی در سیستم مالی یکپارچه نوسا فراهم شده است.

تفصیلی‌ها

سند حسابداری

اصلی

طرح / برنامه / پروژه

ابلاغ‌دهنده / گیرنده

نوع اعتبار

مشخصات اعتبار

موضوع درآمد

نوع تضمین

دوره مالیاتی

سال

لغو

تصویب

نوع اعتبار

- ۱. مصوب
- ۲. ابلاغی

مشخصات اعتبار

- ۱. برنامه
- ۲. طرح

دوره مالیاتی

- ۱. سه ماهه اول
- ۲. سه ماهه دوم
- ۳. سه ماهه سوم
- ۴. سه ماهه چهارم

بررسی جزئیات مورد نیاز رخدادها

برای همان حساب براساس نسخه اول نظام حسابداری بخش عمومی (مربوط به سال ۱۳۹۴)، نوع منبع، نوع سایر منبع، نوع اعتبار، مشخصات اعتبار، شماره ردیف، شماره طرح و برنامه، فصل هزینه، واحد پولی، سال و اشخاص به عنوان جزئیات این حساب مورد توجه بوده اند. در این صورت می توانستیم جزئیات خواسته شده را مانند "تصویر ۲" در هر سطر سند منعکس نماییم.

نکته قابل توجه، قابلیت انعطاف پذیری راهکار مورد استفاده است. همانگونه که در مثال مطرح شده نیز ملاحظه گردید، با تغییر در جزئیات مورد نیاز حساب مذکور، به راحتی و با تغییر پارامترهای مورد استفاده برای حساب و رخداد، پایگاه خود را با نظام جدید سازگار نمودیم. نکته ای که در تغییرات احتمالی آتی نظام حسابداری بخش عمومی، بیش از پیش مورد نیاز خواهد بود.

در ساختار نظام جدید، جزئیات مورد توجه در حساب های گوناگون، متفاوت خواهد بود. به عنوان مثال حساب تنخواه گردان پرداخت بابت عملیات جاری را در نظر می گیریم. بر اساس آخرین ویرایش نظام حسابداری بخش عمومی در سال ۱۳۹۵، نوع منبع، نوع سایر منبع، نوع اعتبار، مشخصات اعتبار، شماره ردیف، شماره طرح و برنامه، ابلاغ دهنده، سال و اشخاص به عنوان جزئیات مورد نیاز هستند.

با توجه به امکانات پیش گفته در سیستم، به راحتی می توان تنخواه گردان پرداخت بابت عملیات جاری را به عنوان حساب، شماره ردیف، شماره طرح و برنامه، ابلاغ دهنده و اشخاص را به عنوان تفصیلی های شناور یک تا چهارم و نوع منبع، نوع سایر منبع، نوع اعتبار، مشخصات اعتبار و سال را به عنوان برچسب رخداد تعریف نمود. در این صورت رخداد مورد نظر مانند "تصویر ۱" ثبت خواهد شد.

تصویر ۱. نحوه ثبت جزئیات رخداد نمونه براساس نظام سال ۹۵

تصویر ۲. نحوه ثبت جزئیات رخداد نمونه براساس نظام سال ۹۴

گزارشات

با توجه به قرارگیری پارامترهای تاثیرگذاری چون اشخاص، مراکز هزینه، ردیف‌های بودجه، سازمان‌های ابلاغ دهنده و ابلاغ گیرنده و طرح‌ها، برنامه‌های و پروژه‌ها در تفصیلی‌ها و عناصری مانند منابع، مشخصات اعتبار، مشخصات موضوع درآمد در برچسب‌های رخداد و فصول هزینه و تملک در برچسب‌های حساب، با تفکیک و تحلیل هر حساب به امان‌های پیش گفته، گزارشات معنادار و کاربردی بی شماری از قبیل:

- تفکیک عملیات حساب‌های مرتبط بر حسب نوع منبع
- تفکیک عملیات حساب‌های مرتبط بر حسب نوع اعتبار
- تفکیک عملیات حساب‌های مرتبط بر حسب مشخصات اعتبار
- تفکیک عملیات حساب‌های مرتبط بر حسب فصول هزینه
- تفکیک عملیات حساب‌های مرتبط بر حسب فصول سرمایه‌ای
- تفکیک عملیات حساب‌های مرتبط بر حسب ردیف‌های متفرقه بودجه
- تفکیک عملیات حساب‌های مرتبط بر حسب ابلاغ دهنده و ابلاغ گیرنده بودجه
- ... و

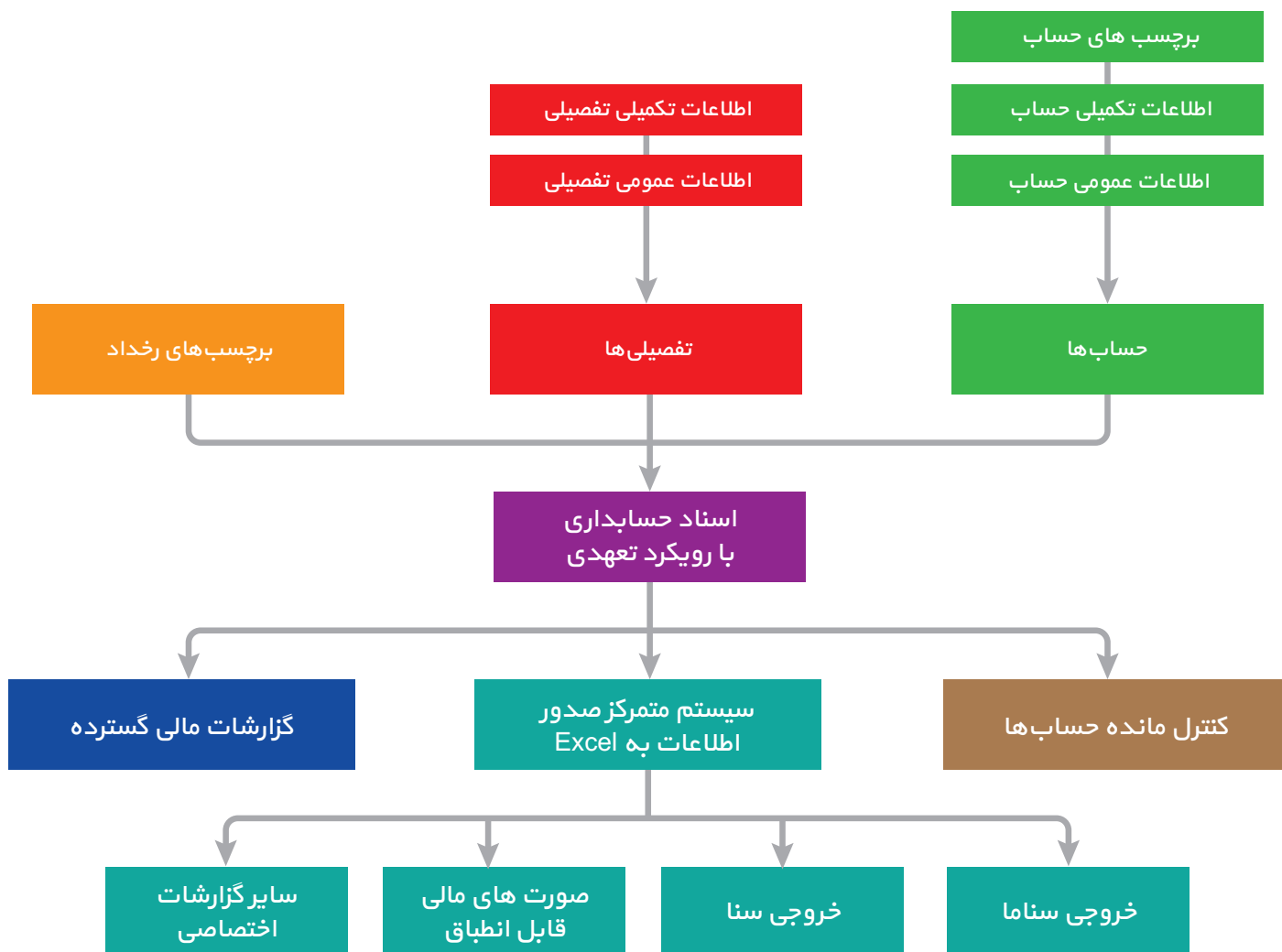
از سیستم قابل اخذ خواهند بود. به بیان دیگر امکان تفکیک و تحلیل گزارشات گوناگون به تمامی جزئیات مورد نیاز برای هر حساب میسر خواهد بود.

علاوه بر گزارشات فوق با استفاده از سیستم پیشرفته تولید گزارشات خاص، تهیه صورت‌های مالی اساسی به همراه یادداشت‌های توضیحی پیوست و گزارشات سنا و سناما میسر خواهد بود.

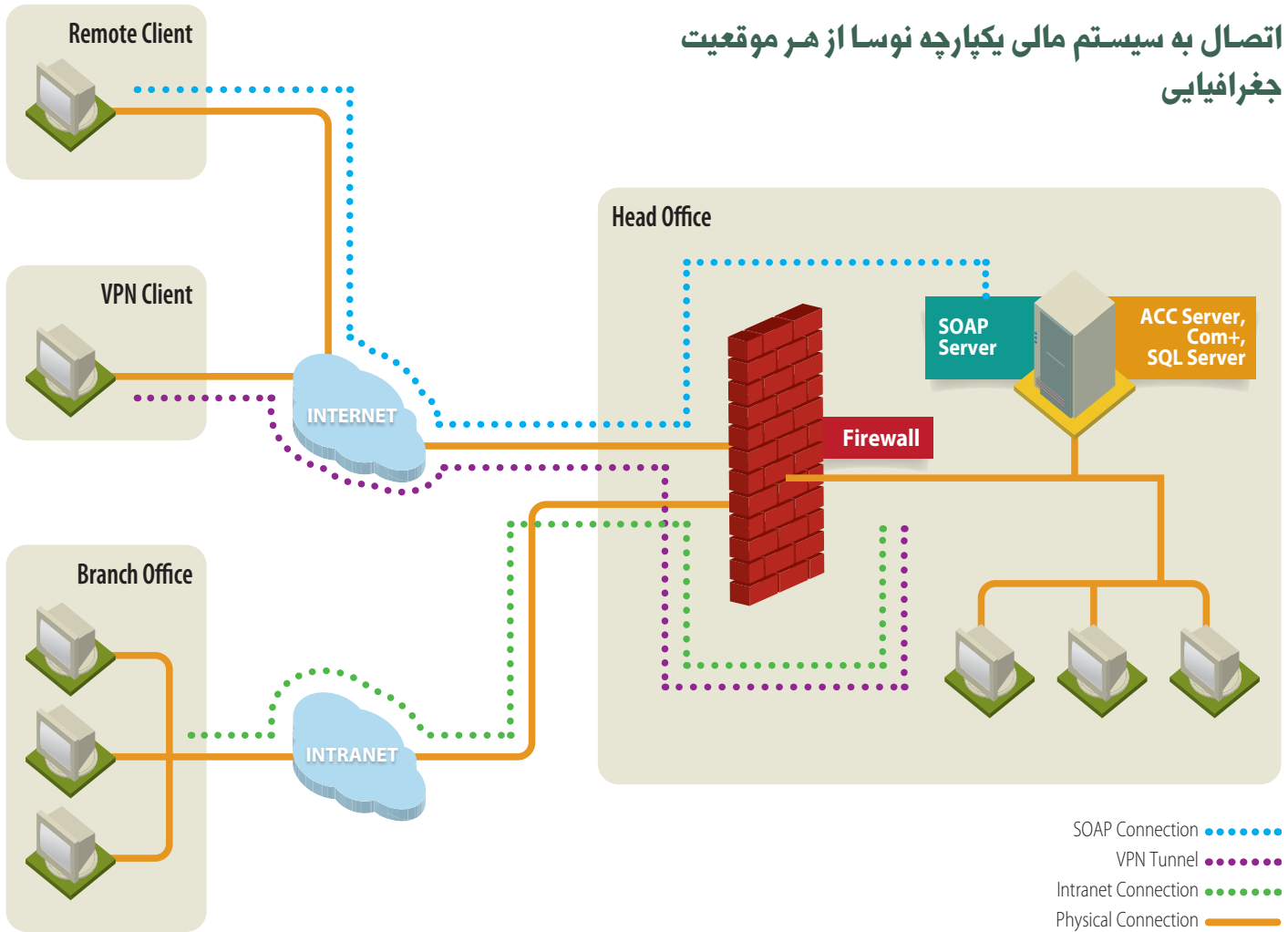
با در اختیار داشتن ساختار حساب‌های بیست سطحی، با قابلیت اختصاص سی برچسب حساب برای تفکیک حساب‌های عملیاتی، همچنین امکان درج پنج تفصیلی شناور و ۱۵ برچسب رخداد در هر سطر سند و امکان تفکیک و تحلیل رخدادهای به همگی این جزئیات، یک ساختار باز، منعطف و قابل گسترش برای پیاده‌سازی نظام حسابداری بخش عمومی با رویکرد تعهدی در سیستم مالی یکپارچه نوسا فراهم شده است.

اهم گزارشات متنوع و کارآمد قابل دریافت از سیستم به قرار زیر است:

- دفتر و ریز عملیات حساب و تفصیلی
- انواع ترازهای چهار و هشت ستونی
- تراز مبتنی بر الگوی حساب (همزمان شامل حساب، تفصیلی‌ها و برچسب‌های هر حساب) با امکان مقایسه مانده با ماهیت تعریف شده برای هر حساب
- خلاصه عملیات حساب و تفصیلی بر حسب بازه‌های زمانی دلخواه همچون روز، ماه، فصل و سال
- امکان تفکیک عملیات هر حساب به تفصیلی‌ها
- امکان تفکیک عملیات هر حساب به برچسب‌های حساب و رخداد

اتصال به سیستم مالی یکپارچه نوسا از هر موقعیت جغرافیایی

گسترده‌گی مفاهیم و توانمندی‌های موجود در سیستم مالی یکپارچه نوسا از یک سو و تنوع نیازها و خواسته‌های سازمان‌ها و بنگاه‌های اقتصادی خرد و کلان از سوی دیگر، امکان بازگو کردن تمامی امکانات مورد نیاز مجموعه‌ها در قالب یک مستند را غیرممکن می‌سازد.

به همین دلیل حضور در جلسه اختصاصی معرفی و نمایش نرم‌افزار برای دستیابی به راهکاری جامع اجتناب‌ناپذیر است. به منظور هماهنگی جهت برگزاری جلسه اختصاصی معرفی و نمایش نرم‌افزار با دفاتر شرکت تماس حاصل فرمایید.

